

10413

891.99.

L-44

1913

22

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԹԻՆ ՏԻԿ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱԶԻԶՆԵՆԻ

891.892-3

L-44

ԼԵՒՈՆ-ԼԵՒՈՆԻ

58

ԳՐԳՈՅԿ № 1.

„ԻՄ ԷՍՔԻԶՆԵՐԻՑ“

ՄԵՆԱՄԱՐՏ.

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿԸ.

Վ ա դ ա ր ւ ա ղ ա ս

Ելիքարաշարժ Տպարան Մ. Աթոռոյ

1913

8002

2533

2534

891.542-3
L-44

Ի Մ

ՔՈՅՐ ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻՆ

Վախճանած

Իզգիբում 1904 թ. 28 սեպտ.

Նւիրում եմ գրքոյկս

Լ. ԼԵՒՈՆԻ.

«Les souvenirs des Morts est leur vie éternelle,
«Celle que n'éteint pas la chute des années,
«Car l'âme de leurs fils, en leur âme trempée,
«Prolonge leur Idée en la Forme nouvelle...

Touny-Lerys.

1008
36015

2003

ՄԵՆԱՄԱՐՏ

(Ա.ր. Յովհաննիսեանի)

Մենք ապրում էինք Ժընեվի Plainpalaish (ուսանողական) թաղում և ունէինք Mademoiselle Marchand պանսիօնում կից սենեակներ:

Նա՛ իմ հարեանուհին գեղեցիկ էր, ինչպէս լուսնկա գիշերներին ծփացող հեղանազ լճակ, և նրանից բուրոյ սիրո շոգին արբեցնող էր, որպէս գարնան ուրաքաց վարդ:

Եւ յարգում,—իսկ ընկերս սիրում էր նրան բոլոր ընկերս թւում էր, էլ էլ մտածում էր նրան բոլոր ընկերս թւում էր:

Մի առաւօտ, նոր էի բարձրացել անկողնուց, երբ գուռն ամուր բաղխեցին:

— Մի ըրալէով, Կամիլ:

Ես շտապեցի. նա էր՝ իմ հարեանուհին՝ գունաթափ և դողդողում էր:

— Ինչ է պատահել, Յօղիկ: հարցրի ես, բռնելով նրա ձեռքերը:

— Խուսափեցէք, ի սէր Աստծու:

— Ինչից, Յօղիկ:

— Մերժեցէք, աղաչում եմ՝ մի պարոն է եկել ինչպէս սեկունդանտ և մենամարտի է կանչում ձեզ:

— Ծիծաղելի է:

— Նա պատճառաբանում է, որ դուք վիրաւորել էք իւր ընկերոջը:

— Գժեւել են, ինչ է:

— Օ, կամիլ, ես սաստիկ վախենում եմ:

— Հանգստացէք, Յօղիկ, և թողէք ձեր յուզմունքը:

Փոքր ինչ յետո, հարեանուհուս առաջնորդութեամբ սենեակ մտաւ սեկունդանտը:

— Ա, դուք էք, պ. Քօցօցեան. համեցէք, խնդրեմ. ասացի ես ժպտազին:

Քօցօցեանը յեզափոխական էր. ես

ներսն ճանաչում էի Կովկասից. բայց այն մեծ էքսպրօպրիացիայից յետո գալով ժընեվ, մտել էր «յեղափոխական-արխան-կրասնեի» շարքը, որ այնքան շատ են Շվեյցարիայում . . .

— Պարոն, — ասաց նա ինքնավստահութեամբ, — դուք խորապէս վիրաւորել էք իմ ընկերոջ և արատաւորել մեր պատիւը. ուստի դուք կամ օրիորդ Յօղիկի ներկայութեամբ ներողութիւն պէտք է խնդրէք նրանից, կամ . . .

— Գոցէ և այլոց ներկայութեամբ . . . բայց դուք կատակ չէք անում, պ. Քօցօցեան:

— Ինչպէս թէ կատակ. — պատասխանեց նա աւելի ցցելով գլուխը — ուրեմն դուք մոռանում էք ձեր կոպիտ վարմունքը:

— Ինչէր էք ասում, պ. Քօցօցեան:

— Այո՛, երէկ գիշեր թատրոնի նրբանցքում դուք ծիծաղել էք, երբ ընկերս անցնելիս է եղել ձեր կողով, և օրիորդ Յօղիկը . . .

— Այ քեզ նորութիւն. — ասացի ես ընդմիջելով նրան:— Ինչ է ձեր ընկերը ցանկանում է, որ ես ամենակին չծիծաղեմ, որովհետեւ նա կարող է յանկարծ անցնել իմ մօտով:— Ասացէք, խնդրեմ:— Երևում է ձեր պ. ընկերը վառ երևակայութիւն ունի, այլ կերպ ինչպէս բացադրել այդ երևոյթը, երբ ես նոյն իսկ չեմ էլ ճանաչում նրան:

— Այո, ես վստահութեամբ կարող եմ ասել, որ պ. Կամիլը չի ճանաչում ձեր ընկերոջ. սակայն աւելի լաւ չէր լինի, որ դուք բացադրէիք պ. Լօրիսի հետ:

— Ես նրան ոչինչ չունեմ բացադրելու:— Ոչ, ոչ. օրիորդը շատ լաւ նկատեց՝ դուք պարտաւոր էք անպատճառ բացադրելու նրա հետ:

— «Պարտաւոր էք»... Ամենակին ոչ, պ. Քօցօցեան. ես ոչնչով պարտական չեմ, երբ ձեր ընկերը աւելի քան տարօրինակ է:

Այդ միջոցին մեզ մօտ եկաւ Քիլասը՝ ընկերս: Ես նրան իսկոյն պատմեցի եղածը:

— Լաւ Կամիլ, — դարձաւ նա ինձ — ինչ

կա, գնա բացադրելը պարոնի հետ և հանգստացրու նրան:

— Ինչ է, ես հոգեբուժեմ՝ երբէք:

— Զգուշացէք, պարոն, և թոյլ մի տւէք աւելի վիրաւորել, այլապէս դուք մենամարտի կհրաւիրւէք:

— Հա, հա... «մենամարտի»... Խնդրեմ, ես պարտաւոր եմ. և դուք, եթէ չեմ սխալուում, հէնց այդ նպատակով էլ եկել էք:— Իմ կողմից ատրճանակ:

Ամեն ինչ վերջացած էր: Քօցօցեանը շտապով սեղմեց Յօղիկի ձեռքը և փնթփնթալով հեռացաւ:

— Թող, խնդրում եմ, յիմարութիւններդ — թնդաց Քիլասը — ես կգնամ և կպարզեմ թիւրիմացութիւնը:

Հանգստացնելով Յօղիկին, որ դեռ յուզւած էր, սկսեցի եռանդով շահմաթ խաղալ նրա հետ, առանց անհանգստանալու, որ իմ տխմար ախոյեանը կարող էր շուտով «ի վերին Երուսաղեմ» ուղևորւել:

Ես գիտէի, որ ձեռքս չէր դողա այն

աշխարհ ուղարկել մի թշուառականի . . .

Ինձ ինչ, չէ որ մեռնողը նա էր . . .

— Այն թէ «որտեղ է թաղած եղել շահն գլուխը», — ասաց Քիլասը հեւալով: — Դու, Յօղիկ, սիրում ես ինձ:

— Միթէ պէտք կա զրանում կասկածել, Քիլաս, պատասխանեց նա անհանգստութեամբ:

— Այդ մենք կտեսնենք: Օ, կամիլ, ես չարաչար խաբւած եմ — ասաց Քիլասը և նրա ձայնը դողաց ջութակի վերջին հընչիւնների նման, և աչքերը վառւեցին արտակարգ կրակով:

«Քօցօցեանի հետ գնացինք իւր ընկերոջ մօտ. վերջինս դիմեց ինձ լացող ձայնով:

— Միթէ օրիորդ Յօղիկը չի յայտնել, որ ես սիրում եմ իրեն, էլ ինչու է ձեր ընկերը ֆաֆուում նրա շուրջը:

«Ես ցնցւեցի:

— Դուք սիրում էք Յօղիկին:

— Այո, պարոն, նա ևս սիրում է ինձ:

— Ինչպէս Յօղիկը սիրում է ձեզ:

— Նոյն այն ժամից, երբ մենք պատանեցիներ համալսարանում:

— Այդ սուտ է, նա զրպարտում է մենք լոկ ծանօթներ ենք եղել, ասաց Յօղիկը արտասուելով:

— Սպասեցէք օրիորդ, ես այդ կպարզեմ: Էօրիսը այնուհետև պատմեց այն պատմութիւնը, ինչ տեղի էր ունեցել իրենց մէջ:

— Ախ Աստուած իմ, նա ստախօս է, նա սրիկա է. հարա տւեց Յօղիկը հեկեկալով:

— Ստախօսը դուք էք դուք. — որոտաց Քիլասը. — կարդա կամիլ, և նա ձգեց իմ առաջ մի կապոց նամակներ:

— Այ թէ ինչ . . .

— Ես նզովում եմ ձեր սեռը — ընդհատեց Քիլասը արամատութեամբ, — որ դիմեց խաբել, կեղծել, շողորորթել և քծնել: Դուք օրիորդ Յօղիկ, ոճրագործ էք՝ դուք սպանեցիք իմ սիրտը, շահագործեցիք իմ զգացմունքները, անարգեցիք իմ անաղարտ սէրը: Օ, դուք . . .

— Հանգստացիր, Քիլաս:

Նա ամբողջ մարմնով ցնցում էր:

— Եւ ինչու այդ բոլորը, — առաջ տա-
րաւ նա աւելի բորբոքւելով, — որպէս զի
ցոյց տաք ձեր սեռակիցներին, որ դուք ու-
նէք Լօրիսի և ինձ նման տխմար երկրպա-
գուններ, որպէս զի ձեր անարգ եսը և ար-
բենաք և հրճէք մեզնից վազող կեանքով...
«Ձոհ, զոհ»... Ահա կանացի ցանկութիւնը,
և որքան շատ լինէն այդ զոհերը, դուք
այնքան պահանջում էք «էլի, էլի»...
Դուք, դուք...

Նա էլ չկարողացաւ շարունակել՝ բոլոր
յուզմունքը խեղդում էր նրան:

— Կամիլ, ես գնում եմ. վաղը առա-
ւօտեան ժամը 4-ին կգաս ինձ մօտ բար-
ձրանալու Սալեվ¹⁾, — ես նշանակել եմ քեզ
սեկունդանտ...

1) Ֆրանսեական սար է ժնեվի արեւելեան
կողմում:

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿԸ

Նա հանգիստ չէր տալիս տեղական
հայ ուսանողներին. —

Լինելով բարեկազմ և հարուստ, ոչինչ
չէր խնայում ըստ մօզայի հագնւել ու շփ-
ւել քաղաքի բարձր դասակարգի հետ:

— Յայտնի չէ թէ ինչու, առհասարակ
Եւրոպայում, կանայք խենթանալու չափ սի-
րում են թխամորթներին. — գուցէ այն պատ-
ճառով, որ իրենց մօտ թխամորթներ քիչ
կան, կամ գուցէ՝ որ վերջինները աւելի
ուժեղ, աւելի կատաղի են. — մի յատկու-
թիւն, որ այնքան զրաւում է կանաց՝ մա-
նաւանդ արեւմտեան երկրներում...

— Սակայն աւելի լաւ է թողնել, որ
այդ երևոյթի բացազրութիւնը կանայք
իրենք տան...

Եւ նա, շնորհիւ իւր առոյգ, բարձր հա-

սակի և թխութեան, սաստիկ սիրւած էր ու նկատւած կանացից: Շատ քիչ կպատահեր, որ նա յետ մնալ օպէրայից, կամ պարահանդէսից, ուր միշտ նրան շրջապատում էին կանայք, հիանում խնամւած, սև մագերով, գոլում նրա սև, թաւ յօնքերը, յափշտակում, կրակոտ, սև աչքերով, որ գիտէին նւաճել կանացի թոյլ, մեղկ սրտերը, և հլու կամակատար դարձնել նրանց . . .

Արեւի կարմիր գունդը կիսովին ծածկւել էր ժուրայի թիկունքին. նրա վերջին ճառագայթները արդէն շտապում էին թողնել Փ. Փ. Ռուսօի կողմն շրջապատող անհանգիստ ջրերը, նրանց վրա թառած սև սպիտակ կարապետները, երբ ես ու նա մտնելով կողմն՝ հստեցինք դէպի Մօնթլան կամուրջը հայոց ափի հստարաններից մէկի վրա:

— Եթէ մարդիկ, ինչպէս հին յոյները, միջոց չտային ապրելու արատաւորներին,

մենք կունենայինք գեղեցիկ՝ ֆիզիքապէս և մտաւորապէս առողջ ցեղ. դառնալով ինձ, նա վերսկսեց մեր ընդհատւած խօսակցութիւնը:

— Իսկ մարդասիրութիւնը:

— «Մարդասիրութիւն» . . . պարապ խօսք: Ասա խնդրեմ, ով մեզնից «մարդասէր» լինելով հանդերձ, չէ սիրում գեղեցիկը և չի գերազասում այն . . .

— Իսկ ինչով են մեղաւոր արատաւորները, որ աշխարհ են եկել:

— Պարզ է ոչնչով. այնուամենայնիւ, յանուն գեղեցիկի, մենք պէտք է զիմապրենք նրանց աճման:

— Ասա, տեսնեմ, ինչպէս կվարէիր դու, եթէ ամուսնանալով մի գեղեցիկ կնոջ հետ, և մի քանի ժամանակից յետո նա կորցնէր իւր գեղեցկութիւնը. — չէ որ այդ յաճախ է պատահում, մանաւանդ ծննդաբերութիւնից յետո:

— Շատ հասկանալի կերպով. — ես կգագարէի սիրել կնոջս և կհեռանայի նրանից:

— Իսկ զաւակներդ:

— «Զաւակներ»... Նրանք շատ չնչին են երբ անհատական ես կա...

«Լսիր ինձ.—շարունակեց նա—ինչպէս աշտեղ, Կովկասումն էլ, ես սիրում էի լաշն ծանօթութիւն պահպանել գեղեցիկ սեռի հետ, ուր միշտ ունենում էի իմ տրամադրութեան ներքո մի քանիսը.—մի կինը շատ քիչ, շատ չնչին է բաւականութիւն տալու իմ հոգեկան բոլոր պահանջներին:

«Գիմնագիօնի վերջին դասարանում էի, երբ անսպասելի կերպով ծանօթացա մի օրիորդի հետ: Մարուսիան—այդպէս էր նրա անունը—հարուստ տան աղջիկ էր, միջնակարգ կրթութիւնը վերջացնելուց յետո, զիջելով մօր թախանձանքներին, մնացել էր տանը, որ իւր մայրը՝ ինչպէս սիրում էր ասել՝ «մի աստղով և նամուսով փեսացու գտնէր, իւր մինուճար Մարուսի համար» և բախտաւորացնէր իրեն:

«Մի երեկո, երբ ես կրթնած լուսա-

մուտիս նայում էի փողոցի ժխորը, սենեակս մտաւ ծառան և յայտնեց, որ հարկանի սպասաւորը ցանկանում է տեսնել ինձ:

— Թող ներս գա. ասացի:

«Նա եկաւ և զլուխ խոնարհելով կանգնեց իմ առաջ:

— Ինչ էք ցանկանում:

— Պարոն, տիկինս խնդրում է ձեզ:

— Ինձ. բացականչեցի ես:

— Այո, պարոն:

«Ես իսկոյն յարդարեցի և վերցնելով զլիւարկս հետեւեցի սպասաւորին:

«Տիկինը սպասում էր ինձ աստիճանների վրա, երբ ես բարձրացա վերև:

— Համեցէք, համեցէք. ասաց նա ուրախ—ուրախ թօթափելով ձեռքս:

«Մենք մտանք մի սալօն. ուր թաւշտալատ աթոռները, ճօճաթուր, գեղեցիկ լուսամփոփ լամպերով անկիւնների կողոր սեղանները, պատերի պէլլաժներն ու կանացի մերկ կիսանկարները, սրանց ներքեւում

1808
36015

պատժանդանների վրայի արձանիկները, դռ-
ների, լուսամուտների գեղագործ վարա-
գորներն և Բուբինշաէյնի մեծադիր պատ-
կերով պիանօն և յատակին փռած նուրբ
գորգը տալիս էին սալօնին մի ֆանտա-
ստիք, դիւրեկան տեսք:

— Վեր համեցէք, խնդրեմ. դիմեց տի-
կինը, երբ ես պատրաստուում էի նայել լու-
սամուտի առաջ:

— Ասացէք, խնդրեմ, ինչով կարող եմ
ծառայել ձեզ:

«Նա ձգելով ինձ վրա մի գորովազուլթ
հայացք, մեղմօրէն ժպտաց.

— Որդիս, ես գիտեմ, որ դուք օտա-
րական էք մեր քաղաքում. ոչ երանի ձեր
մօրը, նա ինչպէս է կարողանում ձեզնից
հեռու ապրել:

— Մայրիկ, վաղուց է, ինչ ես զրկւած
եմ մօրից:

— Ամբախտ ծնող. իսկ հայր ունէք:

— Նա մօրիցս յետո շատ քիչ է ապ-
րել:

— Վայ ինձ. իսկ քոյր կամ եղբայր խօմ
ունէք:

— Ամենեկն՝ ինձ ծնելուց յետո մայրս
մեռել է. իսկ հայրս, ինչպէս ասացի, մօրս
մահւանից յետո շատ կարճ կեանք է ու-
նեցել. — հօրաքոյրս է եղել ինձ պահողն ու
մեծացնողը:

— Քոռանամ ես, խեղճ աղա, ասաց նա
յուզմունքով:

— Ճակատագիր է, մայրիկ, ինչ պէտք
է անել, յարեցի ես ակամայից հառաչելով:

— Որքան կուրախանա Մարուսս, երբ
իմանա ձեր այստեղ լինելը. — նա շատ է
հաւանում ձեզ:

— Միթէ ձեր աղջիկը ճանաչում է ինձ:

— Ինչպէս չէ. նա միքանի անգամ
պատահել է ձեզ զրսում, բացի այդ Մա-
րուսս շատ յաճախ տեսնում է ձեզ լուսա-
մուտից:

— Սակայն այդ ինչպէս է...

«Չանգահարեցին:

— Մարուսս է, փողոց էր գնացել զգեաւ-

ներ գներու. ասաց նա և ներողութիւն խնդրելով հեռացաւ:

«Մէնակ ֆնալով ես սկսեցի թերթել սեղանի վրայի ավումները, երբ յանկարծ սալօնի դռները բացւեցին և Մարութիւն, որպէս մի Կուպիդօն (սիրո աստուածուհի), սուրաց դէպի ինձ:

— Որքան դոհ, որքան ուրախ եմ, պարոն, տեսնելով ձեզ մեր յարկի տակ.— ասաց նա նազանքով և մի ժպիտ, ինչպէս հեզիկ զեփիւռ, յուզեց նրա աստածային դէմքը, թողնելով հեշտալից աշտերին սիրանւէր փոսիկներ:

«Ես յարզանքով համբուրեցի նրա քնքուշ ձեռքը:

— Երեւի ձեզ ձանձրալի էր մօրս ընկերութիւնը:

— Ամենեին, օրիորդ Մարութիւն, ես սիրով լսում էի նրան:

— Ձեր այցելութիւնը շատ հաճելի է, պարոն. ես և մայրս շարունակ ցանկացել ենք ձեր բարեկամութիւնը:

— Շատ սիրելի էք, օրիորդ. ասացի ես ընկճելով...

«Մենք նստեցինք բազմոցի վրա մօտ ի մօտ:

— Յուսամ, որ շուտ-շուտ կայցելէք մեզ:

— Յաւում եմ, օրիորդ Մարութիւն, որ անկարող եմ կատարել ձեր հաճելի ցանկութիւնը՝ այս վերջին ամիսները պէտք է նւիրեմ քննութիւններին:

— Միթէ ամբողջ օրը աշխատելու էք:

— Հաւանականօրէն՝ անցած ամիսներում բան չեմ արել:

— Ա, դուք ծոյլ.— ախ, ներեցէք, պարոն. պիտէք ես սաստիկ սիրում եմ իմ բարեկամների հետ պարզ ու անկեղծ լինել:

— Կպարտաւորացնէք, օրիորդ:

— Այդ ինչպէս է, որ անցեալներում քիչէք աշխատել:

— Խենթութիւններ...

— Ա... Ես նկատել եմ, որ դուք ծանօթների լայն շրջան ունէք:

— Այո, բաւականին:

— Այնուամենայնիւ ես կսիրեմ յուսար, որ դուք չէք մոռանա մեզ. ասաց նա ընկղմելով բազմոցի մէջ:

«Ճիշտ է թէ ե աւարաման քննութիւնները մօտենում էին, սակայն Մարութայի նման մի աստուածային կերուած հեշու-թեամբ մոռացել կտար ինձ ամեն ինչ:

— Կաշխատեմ, օրիորդ Մարութիւ, հաճոյանալ ձեզ և վայելել ձեր քաղցր բարեկամութիւնը:

— Զաւակներս, զնանք սեղանատուն, թէյը պատրաստ է. մօնելով սալօն յայանեց աիկիւնը երջանկօրէն նայելով մեզ:

— Ինչով կցանկաք հիւրասիրեմ ձեզ. դիմեց ինձ Մարութիւն անուշ ժպիտը երեսին:

— Օրիորդ . . .

— Մի ամաչէք, զաւակս ձեր տունն է: Այսուհետեւ մեր դռները բաց են ձեր առաջ, եկէք մեզ մօտ, երբ սիրտներդ ուղէ:

— Շատ ուրախ եմ, մայրիկ. անշափ բարի էք:

«Մայր ու աղջիկ շատ զոհ էին իմ ներկայութիւնից և աշխատում էին ամեն կերպ պատուել ինձ:

«Թէյից յետո մենք դարձանք սալօն: Մարութիւն իմ խնդրանքով նստեց պիանօի առաջ և նրա դալար մատերը սկսեցին սահել, թռչկոտալ լատերի վրա: Նա մեծ ոգեւորութեամբ ու զգացած նւագեց Բէթհովէնի այն սօնատը, որ ինքնուրացութիւն է քարոզում . . .

«Այդ օր, մինչև ուշ երեկո, ես մնացի Մարութայի հետ սալօնում և վառ յուսերով վերադարձա սենեակս . . .

«Կարճ ժամանակաւ ընթացքում մենք այնքան մտերմացանք, որ Մարութայի մայրը ամենայն վստահութեամբ թողնում էր մեզ առանձնանալ:—Պէտք է, ասել, որ մայրը շատ զոհ էր դրանից՝ իւր երազած «աստղով և նամուսով փեսացուն» նա գտած էր համարում:

«Մենք շուտով ամուսնացանք»:

«Առաջին ամիսը անցաւ այնպէս, ինչպէս բոլոր ամուսնութիւններից յետո . . . Բայց երկրորդ ամսից Մարութիւնն սկսեց անտանելի դառնալ: Ի թիւս շատ յիմարութիւնների նա հարկադրեց մեզ բուսակեր դառնալ:—«Ֆի, ես չեմ կարողանում տանել միսը—յաճախ կրկնում էր նա թիւեցնել դէմքը—ճարպահոտը ստանում է ինձ»: Ես իհարկէ ոչինչ չէի հասկանում, միայն նրա մօր դէմքին իւրաքանչիւր անգամ երբ Մարութիւնն գանգատւում էր սրտախառնութիւնից, փայլում էր մի երջանիկ ժպիտ:

—Մայրիկ—ասացի ես մի օր—Մարութիւնն հիւանդ է երեւում, պէտք է բժշկական չեղ:

«Նա գոհունակութեամբ ծիծաղեց զրկելով ինձ:

—Ձէ, զաւակս, նա ոչինչ չունի, միայն յղի է:

«Յղի» բառը սարսափեցրեց ինձ.—

«Դա այն զրութիւնն է, որից ծնւում

է երեխան՝ այն ճիճուն, այն փոքրիկ ոչնչութիւնը, որ ընդունակ է չէզոքացնել կնոջ և սէրը, և ուշադրութիւնը, և հոգատարութիւնը: Նա է՝ երեխան, որ խլելով ամուսինների քունն ու հանգիստը, դարձնում է նրանց անմոռնչ կամակատարներ:

—Այո, ես սարսափեցի . . .

«Մարութիւնն օր աւուր այլանդակւում էր. նրա աչքերը սկսել էին ուռչել, խամրել և կորցնել նախկին հրապոյրը. երեսը ծածկւում էր ցանիկներով (պէպէս), իսկ փորի տեսքը . . . Օ, Աստած իմ, ես . . . Նա շարունակ գանգատւում էր, արտնշում, հոգի հանում . . . Ես ամեն կերպ աշխատում էի խուսափել, փախչել նրանից և այլևս չտեսնել նրան:

«Գոհութիւն Աստծու, քննութիւններս մօտեցան և ազատեցին ինձ Մարութիւնն այն յաճախ տեսնելուց: Ամբողջ օրը ես փակւելով սենեակում անվերջ աշխատում էի. իսկ նա ու մայրը եռանդով շորեր էին կա-

րում և պատրաստութիւն տեսնում իմ գալիք ժառանգի համար:

— Յիծաղելի էր...

«Մի անգամ ճաշից յետո, նոր էի սկսել աշխատանքս, երբ Մարութիւն մտաւ սենեակս ձեռքին ինչ որ բան:

— Նայիր—գիմեց նա հրճանքով—տես որքան սիրուն է, ես եմ կարել փոքրիկի համար:

— Այո, շատ լաւն է. շտապեցի պատասխանել ձեռքս, յուսալով, որ նա կբաւականանա այդքանով:

— Գիտես, մաման ասում է, որ ես տղա կունենամ. օ, աղաները շատ չար են լինում, ես չեմ սիրում նրանց:

«Իձն, իհարկէ, չէր հետաքրքրում, ոչ նրա տղան, ոչ էլ աղջիկը, այլ՝ որ նա շուտով հեռանար:

— Մարութ, այ Մարութ,—լսեց մօր ձայնը—եկ, ծառան վերադարձաւ:

«Ես աղաւ շունչ քաշեցի...

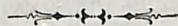
«Մարութիւն շուտով ունենալու էր մեր «սիրո պտուղը», որը իւր անտանելի «ուռ»ներով լցնելու էր մօր սիրտը բերկրութեամբ, երջանկութիւնով, իսկ իմը՝ տհաճութեամբ, զայրոյթով:

«Ես արդէն ուղարկել էի վկայականներս համալսարան և անհամբեր սպասում էի պատասխանի, որը ազատելու էր ինձ թէ մեր «սիրո պտուղի» «ուռ»ներէից, և թէ իւր մօրից:

«Վերջապէս ես ստացա համալսարանից իմ ընդունելութեան թերթը:

«Մայր ու աղջիկ շատ տխրեցին, երբ իմացան իմ որոշումը՝ նախ քան փոքրիկի աշխարհ գալը թողնել նրանց:

«Ես ի հարկէ անդդուելի մնացի. և մի գիշեր հրաժեշտ տալով նրանց, ճանապարհւեցի արտասահման...

NL0835149

